

Wolf (Canis lupus)

- 1 à 1,5 m lang.
- schofthoogte: 65-80 cm
- leeft in kleine roedels: ouderpaar plus welpen
- carnivoor

BESCHERMD

Hoe herken je een wolf?

Pootafdruk:
8 tot 10 cm lang. Wolfen lopen in een rechte lijn. Ze zetten hun achterpoten precies in de afdruk van de voorpoten.

Uitwerpselen:
groot tot zeer groot. Ze bevatten kalk, botresten en haren van prooien. Je ziet ze vooral op kruispunten tussen paden, op kleine heuvels en op andere opvallende plekken.

Vacht:
beige tot rossig bruin met grijze rug.

Moet je bang zijn voor de wolf?

Nee. **Wolfen mijden contact** met mensen. Ook in onze buurlanden, waar wolven al langer opnieuw voorkomen, zijn conflicten tussen mens en wolf een zeldzaamheid. De kans dat je door een hond wordt aangevallen, is veel reëler.

Heel uitzonderlijk vertoont een wolf toch gevaarlijk of problematisch gedrag. Het Vlaams Interventieprotocol Probleemsituaties verduidelijkt welke maatregelen dan noodzakelijk zijn.

Je kan het protocol raadplegen op natuurenbos.be/wolven

Wat staat er op het menu?

Wolfen eten dagelijks zo'n **3 tot 4 kilo vlees**, vooral wild: reeën, edelherten, everzwijnen, konijnen, hazen, muizen, ratten en vogels. Zijn er makkelijkere prooien te vinden, zoals onbeschermd vee of loslopende huisdieren? Dan belanden die ook weleens op het menu. Wolfen doden soms meer dieren dan nodig, uit een natuurlijke reflex om een voorraad aan te leggen.

Wat als je een wolf tegenkomt?

De kans dat je ooit een wolf te zien krijgt, is heel klein. Wolfen zijn vooral 's nachts actief en het zijn schuwe dieren die contact met mensen vermijden. Bovendien hebben ze een goede schutkleur.

Kom je toch oog in oog te staan met een wolf?

- **Blijf rustig.** Het dier zal wellicht snel weer weglopen.
- Als de wolf niet zelf vertrekt, jaag hem dan weg. Maak jezelf **groot en dreigend**: roep hard, klap in je handen, maak grote bewegingen met je armen ...
- **Hou je hond aan de leiband.** Een wolf kan een loslopende hond als een indringer of een prooi beschouwen en bijgevolg aanvallen.

- Voeder een wolf **nooit**.

Bedreigingen voor de wolf

De wolf is een beschermde diersoort. Het is verboden op hem te jagen. Als roofdier aan de top van de voedselpiramide heeft hij ook van andere diersoorten niets te vrezen. Toch liggen er bedreigingen op de loer:

- **een versnipperd leefgebied en verkeer:** Vlaanderen is een van de meest versnipperde regio's ter wereld; gemiddeld loopt er om de 300 meter een weg door het landschap. Het verkeer is dan ook een van de voornaamste doodsoorzaken bij wolven. Vlaanderen neemt maatregelen om die ecologische versnippering aan te pakken.
- **stropers**
- **ziektes**

Heb je een wolf, pootafdrukken of uitwerpselen gezien? Meld het via wolf@inbo.be.

Meer weten over de wolf in Vlaanderen?

natuurenbos.be/wolven
Blijf op de hoogte van het reilen en zeilen van de Vlaamse wolven. Je vindt er de laatste nieuwtjes, een uitgebreide FAQ, het Wolfenplan Vlaanderen, informatie over subsidies en schadevergoedingen ...

inbo.be
Wetenschappelijk onderzoek over de wolf vind je op de site van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

Vragen? Contacteer ons

anb@vlaanderen.be
natuurenbos.be/wolven

Vlaanderen Diergestel, Havenlaan 89 bus 73, 1000 Brussel

Vlaanderen
is natuur

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

De wolf in Vlaanderen

Na meer dan 100 jaar is de wolf terug in Vlaanderen. Goed nieuws voor de biodiversiteit, maar samenleven met dit roofdier vraagt soms wel wat inspanningen. Tijd voor een nieuwe kennismaking.

Goed nieuws voor de biodiversiteit

De terugkeer van de wolf is goed nieuws. Het feit dat het dier zich na meer dan een eeuw opnieuw thuis voelt in Vlaanderen, toont aan dat het beter gaat met de biodiversiteit.

De aanwezigheid van wolven is ook positief voor andere dieren. Als roofdier beïnvloedt de wolf de andere dieren in zijn leefgebied. Wolven kiezen vaak zwakkere of zieke prooien uit en zorgen zo voor een gezondere wildpopulatie. Restjes vlees blijven liggen als voedsel voor aaseters, van everzwijnen over raven tot insecten. Sinds de wolf terug is in Vlaanderen, zijn er voor het eerst sinds lang weer broedende raven gespot.

wolvin Noëlla

Vee beschermen

De komst van de wolf is niet voor iedereen goed nieuws. Onbeschermde vee vormt een **makkelijke prooi** voor de dieren. In regio's waar wolven voorkomen, is het dan ook aan te raden om preventieve maatregelen te nemen. Schrikdraad aanbrengen is de meest efficiënte manier. Zorg voor een omheining waar de wolf niet onder, door of over kan en zet elektrische spanning op de draden. Zowel particulieren als professionele veehouders in de risicozones kunnen daar subsidies voor krijgen. Het Wolf Fencing Team Belgium biedt gratis advies en hulp op het terrein.

Wat bij schade?

Heb je schade geleden door een wolf? Meld dit dan zo snel mogelijk (binnen de 24u) via het online formulier: www.natuurenbos.be/schadeformulier-wolf. Een specialist zal jou contacteren om de schade te komen vaststellen en de oorzaak te onderzoeken. Als blijkt dat de schade effectief is aangericht door een wolf, dan heb je recht op een **schadevergoeding**. Die vraag je aan via eloket.natuurenbos.be. De meest recente informatie vind je op de website van Natuur en Bos.

Samenleven met de wolf

De wolf is, zo lijkt het, definitief naar Vlaanderen teruggekeerd. We moeten dus opnieuw met hem leren samenleven. Hoe we dat gaan doen, staat beschreven in het **Wolvenplan Vlaanderen**. Dat plan gaat in op schadepreventie en vergoedingen, wetenschappelijk onderzoek, samenwerking met alle betrokken partijen en communicatie over de wolf.

De evoluties in de aanwezigheid van de wolf en de acties uit het Wolvenplan volgen we op via het **Wolvenplatform**. Daarin zitten vertegenwoordigers uit alle betrokken sectoren: begrazing, jacht, landbouw, natuur, privaat beheer, beleving, lokale overheden en de Vlaamse overheid.

Voor het wolvenleefgebied in Noord-Limburg is een specifiek plan opgemaakt rond de bescherming van de wolf, faunabeheer en verkeersveiligheid en natuurverbindingen.

Eerste roedel in Vlaanderen

Wolvin **Naya** was de eerste van haar soort die zich in Vlaanderen vestigde. Ze werd in 2016 geboren in Duitsland en verliet haar roedel eind 2017 op zoek naar een partner en een eigen territorium. Na een zwerftocht van 600 kilometer stak ze begin 2018 de grens met Vlaanderen over.

Een half jaar later dook wolf **August** op, wellicht gelokt door de geursporen van de jonge wolvin. De twee werden een koppel en in 2019 kregen ze enkele welpjes. Een maand later verdwenen Naya en haar welpen van de radar. Waarschijnlijk werden ze met opzet gedood.

Na de verdwijning van Naya zwierf August enkele maanden doelloos rond, tot eind 2019 wolvin **Noëlla** in Limburg aankwam. August en zij werden een paar en in het voorjaar van 2020 kregen ze welpjes: de eerste officiële wolvenfamilie in Vlaanderen in bijna 150 jaar.

Toekomst van de wolf in Vlaanderen

De wolf lijkt zich helemaal thuis te voelen in Vlaanderen. Moeten we dan vrezen voor een 'wolvenplaag'? Nee! Een roedel bestaat uit een ouderpaar met enkele jongen tot twee jaar oud: vijf tot tien dieren die leven in een territorium van 200 tot 400 km² groot! Omdat wolven hun territorium verdedigen tegen soortgenoten en er elk jaar jonge dieren de roedel verlaten, blijft het aantal wolven binnen het territorium constant. Op middellange termijn verwachten we in Vlaanderen zo'n **drie à vier roedels**, in gebieden met veel rust en voedsel. Ook het aantal wolven in Vlaanderen blijft dus beperkt.

Daarnaast verwachten we **af en toe jonge wolven op doortocht**. Wolven verlaten na één à twee jaar hun geboorteroedel op zoek naar een eigen leefgebied. Ze leggen daarbij grote afstanden af, tot wel 1000 kilometer. Ze kunnen dan ook Vlaanderen passeren.

Terug van weggeweest

Wolven werden lange tijd intensief bejaagd en tegen het begin van de 20ste eeuw waren ze uitgestorven in ons land en onze buurlanden. De laatste decennia zetten we in Europa in op een betere bescherming van de natuur. Ook de wolf profiteert daarvan. Vanuit Oost- en Zuid-Europa **verspreiden wolvenpopulaties** zich opnieuw tot in onze streken. België vormt een belangrijk kruispunt voor beide populaties.

In 2018 werd voor het eerst weer een wolf gespot in Vlaanderen. Wolvin Naya vond in Limburg een aaneengesloten stuk natuur dat voldoende groot was om er haar territorium te vestigen.

Wil je weten waar er wolven zitten in Vlaanderen?

Op de website van Natuur en Bos vind je kaarten met de locaties waar wolven waargenomen zijn.

Verspreiding van wolvenroedels en wolventerritoria in onze buurlanden (2018)

- af en toe aanwezig, maar niet gevestigd
- gevestigd

